

1890

פרדס רובין ל... 1/75

מלי יבנה ויזח הכנענים החוקקיתמה ג'ורג' ד', כ"א
באדר א' תשל"ז - 27 בפברואר 1957, בלע 8.45

י.ב.

הנרכזים

- חברי הוועדה:
- י. גורלי - היו"ר
 - א. אלטמן
 - י. אפרתי
 - י. גדר
 - י. בן אהרן
 - א. בהיר
 - י. דיין
 - א. הרצפלד
 - מ. חזני
 - ז. טוזיב
 - י. ספיר
 - י. פורדר
 - מ. קלמר
 - י. קרגמן
 - ח. רובין

מוזמנים:

- סר האוצר ל. אשכול
- ד. הורביץ - י"ד בנק ישראל
- מר בר יזחף - מטעם בנק ישראל
- ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
- מר ספיבק - מטעם משרד האוצר
- מר הניג - מטעם משרד האוצר
- מר אמיר - מטעם משרד האוצר.

סדר היום

הדיון בצו בדבר קביעת שיעור הריבית המכסימלי,

היו"ר י. גורלי:

אני פותח את הישיבה.
נגיד בנק ישראל מבקש למסור הודעה.

ש.ו.ב

ועדת הכספים
27.2.57

ד. הורוביץ:

עלי למלא שליחות מטעם הועדה המיעצת של הבנק. אתמול דנה הועדה בצו זה ובקשה באופן מיוחד לא לכלול בצו את הסעיפים הקשורים בהצמדה, אלא להשהות ענין זה לכמה ימים על מנת לאפשר דיון מעמיק יותר ולהוציא אחרי כן בהתאם לכך צו מיוחד. זו הייתה דעת כל חברי הועדה המיעצת של הבנק, ונימוקם הוא שיש למנוע החלטה בחיפזון.

י. ספיר:

מאחר שכתוב בצו המוצע לנו "לאחר התייעצות עם נגיד הבנק" רצוני לשאול מה הייתה דעתו של נגיד הבנק בקשר למבנה המוצע בצו זה. חושבני כי צו זה בוגע יותר למהותו של בנק ישראל מאשר לאוצר, ומפליא הדבר שנגיד הבנק ויתר על סמכותו בשטח זה. מן הצדק לדאוג בשינוי סמכות ההכרעה לזכות יעוץ, ויתור על זכות.

שנית, רצוני לדעת אם הבינותי נכון שרביית נמוכה יותר תיקבע לא רק למלווים הניתחים באופן ישיר לתעשייה ולחקלאות, אלא גם אם הם ניתנים לגופים אשר מטרתם אספקה ושירות לחקלאות ולתעשייה.

כמו כן הייתי רוצה לשמוע מהי דעתו של נגיד הבנק בקשר לקביעת שתי "תקרות". באמר הן על ידי נגיד הבנק והן על ידי שר האוצר, אם כי בנפרד, כי ייקבע רק מכסימום אחד ולא שני שיעורים מכסימליים.

ז. סוזיב:

שמעתי טענות צודקות מצד הבנקים לגבי הסכניקה שבצד זה. באמר לי כי הוא יגרום לעבודה מיוחדת. בנכיון שטרות, למשל, שעה שמנכים את הרביית מראש, הרי כתוב בחוק שצריך לעשות את החישוב היחסי של גובה הרביית בהתאם לתקופה. הוסבר לי על ידי הבנקים שכדי לעשות זאת צריך יהיה לגבי כל שטר ושטר לערוך חישוב של הרביית המותרת. הצעתם היא שייקבע ממוצע - באמר ששה חדשים - כדי שאפשר יהיה לעשות חישוב אחיד. כמו כן כתוב בצו שאפשר להוסיף רביית-דרבית רק לתקופה העולה על 3 חדשים; אם יש חשבון "אובדראפט", הרי יכול בעל החשבון למשוך כסף במשך הזמן. הצו קובע שלגבי כל משיכה ייעשה החשבון כעבור 3 חדשים, ולא אחת ל-3 חדשים. יתכן כי אפשר למצוא דרך כדי להימנע מן הסבך הזה; אֶאֱהבנקים מוכנים לא להפיק מכך כל הנאה ובלבד שהענין יהיה פשוט.

י. קרגמן:

לכאורה מעלה צו זה את הרביית החוקית הקיימת מ-9% ל-11%, אך למעשה הוא יפחית את הרביית הקיימת במציאות, המגיעה היום עד לידי 20% בבנקים הקטנים בעיקר. אולם התנאי לכך הוא שהרביית הנקבעת בצו תכלול את כל התוספות האפשריות, ולא תיפתח עוד דלת להביעת תשלומים נוספים, שהם אולי ליגליים אך אינם הוגנים. אם תבאנה תוספות אלו גם בעתיד, הרי שבקביעת רביית מכסימלית של 11% העלינו למעשה את הרביית הקיימת, ולא להיפך. אם לעומת זאת נצליח לשמור ספני חידוש התוספות, יביא צו זה לריסון הרביית גם בשוק הכספים הקיימים.

ש.ו.ב

ועדת הכספים
27.2.57

ש. דיין:

המשקים החקלאיים נזקקו והנם נזקקים להלוואות חיוניות, והם מוכנים להציע כל מיני תנאים מעל למה שנקבע בחוק, כדי להציל עצמם מפשיטת-רגל. המלווים בשוק הכספים שמחוץ לבנקים לא יעמדו בתנאי החוק, ואם המשק מעוניין לקבל כסף הוא ינסה לפתות אותם בכל מיני תנאים כדי לקבל הלוואות. לכן שואל אני את עצמי אם חוק זה יהיה בסופו של דבר לטובת המשק. מאידך, ההלוואות שניתנות על ידי הבנקים אינן מיועדות תמיד רק למטרות קונסטרוקטיביות, אלא ניתנות אפילו לבניית בתים ומטרוה דומות.

י. פורדר:

אני תוסך בהצעה לקבוע מכסימום של 11% מתעורת שאלה מסוכנת ביחס לבנקים הגדולים והקטנים: הבנקים הגדולים יוכלו להחזיק מעמד בשיעור מכסימלי זה, אך לא כן הבנקים אשר המחזור שלהם איננו גדול.

מה המצב בקשר לחוזים קיימים? ישנם חוזים רבים על 6,5 אחוז, בחוספת הצמדה. אני מציע לסר הורוביץ להקדיש לענין זה תשומת-לב מיוחדת, נשקפת סכנה להתמוטטות או לפחות לנזק כלכלי רציני באותם ענפי המשק שעליהם דבר חבר הכנסת דיין.

י. אפרתי:

אני מהנגד גם כן לשני סוגי מלווים בשער רבית שונה, כי זה רק פותח פתח לרמאות. מאידך נשאלה השאלה אם יש פרופורציה בין 10% או 11% להלוואות רגילות לעומת 6,5% להלוואות מוצמדות.

ד. הורוביץ:

נשאלתי על תפקיד הייעוץ שממלא נגיד הבנק בענין זה. עלי לציין כי היתה התיעצות רחבה מאד אשר בה השתתפו שר האוצר, שר המסחר והתעשייה, נגיד הבנק וראשי שלשת הבנקים הגדולים: הבנק הלאומי, הבנק לדיסקונט ובנק הפועלים. ברור כי התוצאה של כל התיעצות היא פשרה מסוימת מתקבלת על דעת כל הצדדים המשתתפים. אם הקווים הכלליים של אותה פשרה מתקבלים על דעתו של כל אחד ואחד מן המשתתפים, הרי הוא אחראי לה.

לד"ר פורדר רצוני להששב, כי השאלה המשפטית במקרה זה הופכת את השאלה הכלכלית. היות ונאמר כי החוזים הקיימים שרירים וקיימים במידה שהיו אשרירים לפי החוק הקודם, אין השאלה הכלכלית מתעוררת ביחס אליהם. לכן אין גם שאלת הרטרואקטיביות מתעוררת שם.

י. פורדר:

השאלה המשפטית ברורה, וכן ברור שמבחינה כלכלית קיים שוק אפור או שחור למחצה הנותן סכומים מסויימים לכל מיני מוסדות. אם מקודות אלו א יפסקו פתאום, ייתכן שיבוא זעזוע גדול. לכן בקשתי את נגיד הבנק למצוא פתרון ביניים.

י. ספיר:

שאלתי היתה מה היתה דעתו של הנגיד.

ד. הורוביץ:

כפי שאמרתי, היו דעות שונות ולאחר דיונים הגיעו לפשרה אשר לה מסכימים כולנו, ולא יהיה זה הוגן מצדי לפרט כעת מה היתה העמדה הראשונית של כל אחד ואחד. יתכן שלגבי טעיפיה מסויימים הייתי בוחר בדרך אחרת, אך לעומת זאת נתקבלה דעתי בטעיפיה אחרים ועכשיו כולנו עומדים מאחורי הפשרה. בחיים הכלכליים בכלל מוכחים להגיע לפשרות.

נכון שאמרנו כי ייקבע שיעור מכסימלי אחיד, וכעת מציעים שנייה, הכוונה היתה לקבוע שיעור אחיד, אך מתוך בירורים ולימוד הבעיות הגיעו למסקנה שיהיה זה יותר יעיל לקבוע שניים. איננו בדיעה שזה נוגע לבנק ישראל יותר מאשר לגורם אחר בכלכלת המדינה. גם בארצות אחרות מקובל ששיעור הרבית נקבע רק בהתייעצות עם הבנק.

י. ספיר:
בתוקף החוק צריך נגיד הבנק לרצו בידיו את קביעת רווח האשראי, הלקבידיות, וגובה הרבית. שלושת אלה הם מכשירים למטרה אחת, אך הבנק לא ניצל זאת.

ד. הורוביץ:
יש לבנק גם חפקידים אחרים ודרכים רבות המאפשרות לו להפעיל השפעה רבה על המדיניות המוניטרית, ואין זה משנה שצו זה איננו מוצא על ידי הבנק דוקא.

אשר לשאלה מה כלול בשירותים לחקלאות ולתעשייה, יכול אני להביא לדוגמא ייצואן, המרכז את הייצוא של תוצרת תעשייתית מסויימת, או קבלן לתוצרת חקלאית. באופן פורמלי אין להגדיר את אלה כתעשייה או כחקלאות, אך הם משמשים את צרכי התעשייה והחקלאות. כך למשל טנא, אמר, תנובה וכדומה.

י. ספיר:
כלומר, אין חובה שגוף זה יהיה בבעלות חקלאים או תעשיינים?

ד. הורוביץ:
זה נותן אפשרות של גמישות רבה, כדי לשרת את צרכי התעשייה והחקלאות גמידה מחקבלת על הדעת.

חבר הכנסת דיין עורר שאלה, אותה כבר בידרנו כמה פעמים. בהזדמנות זו הייתי רוצה לתת אינפורמציה על שוק הכספים, שנשתנה בשבועות האחרונים.

המצב בשוק הכספים החפשי הוא כזה: מצד אחד החמיר המצב לגבי הלווים החלשים. משק חקלאי ומפעל תעשייתי חלש, מקבלים אך בקושי אשראי וגם אז ברבית גבוהה של 16% - 20%, מצד שני ישנה ירידה חריפה מאד של שער הרבית עבור לווים חזקים - עד כדי כך שהוא מתקרב לשער אשר נקבע בצו. יש מטש חיפוש אחר שטרות של לווים חזקים, כגון מסוכנות. הדיסקונט של אשטרות הסוכנות הגיע ל-18%; עכשו הוא יורד ל-12% ואף מחפשים את השטרות. מוסדות קבלניים מסויימים בעלי היקף גדול מקבלים ב-13% עד 14%. הוא הדבר לגבי מוסדות מסחריים חזקים. נפתחו מספרים, לפי מידת הבטחונות: לווה בטוח מקבל שער רבית נמוך וככל שהוא חלש יותר עולה שער הרבית. אחת הסיבות להיווצרות מספרים אלה היו מקרים אחדים של אי-תשלום שטרות בזמן מבצע סיני ומיד לאחריו. משום כך נעשה השוק קשה כלפי לווים בלתי-בטוחים. שנית, יש בשוק כספים זה שפע גם הודות לרסטיוצייה. נימוק שלישי: השער של ניירות ערך רבים הוא מתחת ל"פארלי". היו גם כמה סיבות טכניות שהביאו להזדמנות כספיים. קיים גם גורם חיוני: החגבשה הדיעה שהכסף בטוח לפחות לגבי 3 - 6 חודשים הבאים ולכן כדאי יותר לקבל רבית גבוהה מאשר רבית נמוכה בהצמדה.

אשר לשאלה של חברי הכנסת פורדר ואפרתי, אמרתי בתחילת הישיבה שבענין ההצמדה יש עדיין כמה נקודות הטעונות בירור. יש דעה שצריך להפחית את האחוז שנקבע. היתה דעה שכל אחוז אשר ייקבע, צריך להביא בחשבון הגדל של מחצית אחוז בין הבנקים ובין הגורמים האחרים. זה טעון עוד בירור, ומאחר שבמשך שבוע לא יכול ממילא לקרות דבר, באה ההצעה לאשר מיד רק את הצו הכללי, ואילו את הסעיפים הנוגעים להצמדה לדחות לעוד שבוע - 10 ימים כדי להמשיך בדיון.

ז. בדר:

קודם-כל רצוני לשאול את היועץ המשפטי באיזו מידה הצו שהוצא הוא "אולטרה וירס". שנית, רצוני שיוסבר לי מהו ההבדל בין סוגי לווים, סוגי מלווים, סוגי מילווים וסוגי מילווים.

נגיד הבנק הציע כשם הוועדה המייעצת של בנק ישראל תיקון נפרד במילווות הצמודים. האם הכוונה היא שבינתיים לא ייקבע כל שיעור מכסימלי למילווות אלה, או שהשיעור המכסימלי יהיה זה של הרבית הכללית?

א. בהיר:

בקטתי תשובה על שאלתי בדבר הבכנסות ברוטו של הבנקים.

שר האוצר ל. אשכול:

חבר הכנסת בהיר שאל אם מצבם של הבנקים מחייב העלאה של שיעור הרבית. את המספרים חשמעו מפי מר בר-יוסף, אם כי ההערכה יכולה להיות נפרדת. אינני נבהל מלהיווכח שלבנק מסויים נשארו שני מיליון לירות בסוף השנה, ומזה הוא משלם מיליון לירות למס-ההכנסה. ההון העצמי של הבנק האומי הוא לא כל כך גדול. אשר לטענה על ריבוי הסניפים; דעתי היא שזו היא גישה פרו בינציאלית. אם משהו מניח שזוהי דרך להכרח מס-ההכנסה, אין הוא אלא טועה. עכשיו הם יצטרכו לרדת ממילא, אם נגיד הבנק יצליח לשמור בקפדנות על שיעור מכסימלי. אם כן, ייתכן שבעוד שנה אפשר יהיה להציע להם לרדת שוב. הם בעצמם אמרו זאת. על כן, חשוב לא לעבור בבת אחת לקיצוניות אלא לפתח תהליך איטי. יש להביא בחשבון כי בערך 73% של כלל ההלוואות לתעשייה, למלאכה ולחקלאות מרוכזים בבנקים הרציניים.

אשר לבנקים הקטנים, הוחלט לכלול בקטיגוריה זו אותם בנקים אשר הונם אינו עולה על 200 אלף לירות. זה יתקבל גם על דעת נציגי הבנקים הקטנים הללו.

דעתי היא כדעתו של חבר הכנסת בדר שאין לראות צו זה כנצחי, וכי הענין דורש עוד לימוד במשך הזמן. הוא הציע שתבוא מחשבה בענין זה גם מצד הוועדה, ואני תומך בכך בחלט. צריכה להיות גם באוצר ועדה של 3 או 5 איש העוקבים אחרי ענין הרבית. הם ילמדו בעיה זו באופן מיוחד.

חבר הכנסת אפרתי חושש לחקלאות בגלל תגובת השוק החופשי. אצלנו לא יתעורר חשש זה, אם ידוע לנו ש-73% של ההלוואות מרוכזות בבנקים הרציניים. התנגדותו של חבר הכנסת דיין נובעת מן ההתנגדות לחוק בכללו, וזה כמוהו ליגטימי. תקותי היא שאמנם לא ימצא המשקים שהוא דיבר עליהם מקורות להלוואות נוספות שאינם יכולים לשאת בהם. הם יצטרכו אז לפנות למוסדות המיישנים ואלה, או שיחזו את הדבוש או שיאלצו להכנס לאיזו מסגרת שהיא מחייבת אך מציאותית יותר.

חבר הכנסת חזני הציג מכסימום של פחות מ-10%. לי זה לא נראה, בתנאי שבשער הרבית המכסימלי תיכללנה כל תוספות העמילות וכדומה. אם בנק הפועלים טוען כי שער הרבית המוצע כאן הוא הכרחי, הריני מקבל את טענתו.

מ. חזני:
אני מציע זאת גם לגבי נקיון המשנה של הבנקים.

שר האוצר ל. אשכול:
על כך דובר רק בדברי ההסבר כדי לתת תמונה שלמה, אך אין זה שייך לצו זה.

בענין ההצמדה, אני חושב שבצעה המונחת לפניכם בא הכל על מקומו בשלום. אני סמח שהמציע-המחוקק ראה את הדבר בהקדם. אינני חושב שצריך משהו לשנות.

יש הצעה שהלואות ההצמדה הממלכתיות יגיעו רק ל-5%. אך זאת אין צורך לקבוע בחוק, באשר בידינו הדבר. 6,5% שנקבעו כאן הם רק המכסימום ולא הרבית שחייבים לקחת. קופות התגמולין תהיינה מעוניינות לתת לנו ב-6% כדי שיוכלו לקחת ב-6,5%. כאשר אנו קובעים כאן 6,5%, צריך להביא בחשבון כי הבנקים לוקחים עוד 2% - 3% עמלה.

יש עוד שנים שלושה עניינים מצומצמים אשר צו זה אינו מתייחס אליהן עדיין. כך למשל, הלואות שמוצאן בדולרים. ראינו שענין זה הוא מסוכך ולא כדאי עדיין לקבל החלטה לגביו. כן יש הלואות בהן הוטלה על הקרן הצמדה, ואילו הרבית היא ללא הצמדה. לא כללנו זאת ביודעין, כדי לא להסתבך. עניינים קטנים אלה עוד יבואו על תיקונם.

אשר להצמדה, הביא בגיד הבנק את המלצת הועדה המיעצת, אך אנו איננו מציעים זאת. כוונתנו היא למנוע יצירת חלל-ריק, כאשר תוך תקופה מסויימת אפשר יהיה להעביר את כל האל-הלואות בדרך של הצמדה.

י. ספיר:
רציתי לשאול אם נבדק הדבר שאמנם יוכלו אגודות האשראי בעלות היקף של עד 200 אלף לירות להחזיק מעמד כאשר הרבית המכסימלית היא 11%.

מר בר-יוסף:
היוני למסור כמה מספרים על הכנסות והוצאות הבנקים בשנת 1950 ובשנת 1955.

בשנת 1950 הגיעו כלל הכנסות הבנקים ל-6,22 מיליון. כלל ההוצאות הגיעו ל-4,2 מיליון. ההכנסות נטו היו שני מיליון לירות. באותה תקופה הגיע ההון העצמי ל-4,6 מיליון לירות.

בשנת 1955 הגיעו סך כל ההכנסות ל-33,6 מיליון לירות, סך כל ההוצאות ל-28,9 מיליון לירות, וההכנסות נטו 4,7 מיליון לירות. ההון העצמי היה 14,5 מיליון לירות.

היתה שאלה על שיעורי הריבית על נפח אשראי מסויים, לפי החלוקה בין בנקים קטנים לגדולים. המוסדות הגדולים (בכך כללנו 5 בנקים גדולים ו-9 אגודות גדולות) נתנו 74,4% מכלל האשראי. בשנת 1956 חל שנוי רציני בשיעורי הריבית של הבנק הלאומי, ובכל זאת תמצאו שם הלוואות ב-5% עד 7%, לפי הסכמים ישנים. 75% אלה של כלל האשראי ניתנו בריבית של 10%-11% בממוצע. יתרת 25 האחוזים שניתנו על ידי בנקים ואגודות קטנים יותר, מגיעים לריבית ממוצעת של 12%-18%, וליתר דיוק: בממוצע 14%-15%. מטפלים אלה כוחם יפה עד שנת 1956.

שאלה אחרונה ביחס לאגודות שתופיות. לפני קטן המדינה היו הוצאותיהן קטנות באופן יחסי, בגלל צניעות הן במכירות והן בהוצאות אחרות. עתה הם משתדלים להגיע לאותה רמת הוצאות שיש לבנקים הגדולים. האגודות הגדולות נותנות אותן כמו הבנקים הגדולים: 9%-11%, אולם האגודות הקטנות נותנות אשראי בריבית של 12%-15%. חלק מהן מרוכז בערים הגדולות, ובערך בכולן אפשר למצוא אותן לקוחות. או תקבעו שער ריבית זה או אחר, זה לא יסנה במאומה את מצבם, כי אפילו בריבית של 14%-15% הם אינם יכולים להחזיק מעמד ואפילו מרכז ברית פיקוח מעוניין למזגם. עליהם להתגבש ולצמצם הוצאותיהם.

י. טפיר: כלומר לא יוכלו להחזיק מעמד בריבית של 11% ללא שנויים וריאורגניזציה.

מר בר יוסף: זהו תהליך הנמשך כבר שנה ולמעלה מזה. הם לא יוכלו להחזיק מעמד בכל שיעור ריבית שהוא אשר יקבע בצו.

ד"ר קיטרון: לשאלתו של ד"ר בדר על משמעות החלוקה לסוגים, אינני רואה כל פסול בסיווג המוכנס על ידי צו זה, ויש להבין את המונח "סוג" פשוטו כמשמעו.

א. בהיר: האם אותם 14,5 מליונים לירות כלללים אתכל קבנות הבנקים?

מר בר יוסף: רק את הרזרבות החפשיות. מלבד זאת ישנן רזרבות שנועדו לכיסוי חובות גרושים או מסובכים, מלבד הרזרבה הסמוליה.

א. בהיר: לאיזה סכום הם מצורפים?

מר בר יוסף: אני מניח כי זה מצטרף ל-2-3 מליונים אמכי איך לי כאן המטפלים. זה לא כולל רזרבות בקשר להפרשים בהערכת נכסים.

היו"ר י. גורי: אנו עוברים לדיון בצו בדבר קביעת שיעור הריבית המכסימלי.

סעיף 1

הסעיף נתקבל

בדר: אני רוצה שירשם כי הצבעתי נגד סעיף זה.

ח. רובין: אנכי נמנעתי מן ההצבעה.

ש.ו.ב.

טעיף 2

י. בדר: שמענו מפי נגיד הבנק כי המלה "לצרכי" נוחנת אפשרות של גמישות, וזקא/אני מתנגד. הבדל זה באחוז אחד, יכול להכריע אשמה פלילית. אני מציע למחוק את הסעיף כולו, אך אם ישאר אני מוכן להטות רק לנוסח שמתוכו תימחק המלה "לצרכי". מבחנה כלכלית אין לאחוז זה משילא חשיבות רבה, אולם בעניינים מספטיים הוא יכול להכריע מקרה של אשמה פלילית.

א. בהיר: אני מצטרף להצעה למחוק את המלה "לצרכי".

י. טפיר: אני רוצה להציע הצעה עקרונית המנוונת לא רק לסעיף זה: שייקבע שעור ריבית מכטימלי אחד בלבד.

ש.ר האוצר ל. אשכול: אני חושב כדאי להרחיב ככל האפשר את היקף הרבית הזולה יותר. הצעתי להחיל זאת אפילו על ישובים אחקלאיים. הטענה של גמישות בפרוטים נכונה בעצם לגבי כל הגדרה ואין נמלטים מכך אפילו אם נאמר "תעשייה" בלבד.

א. בהיר: אני מציע לדחות את המשך הדיון למחר.

ה צ ב ע ה

ההצעה נדחתה.

א. בהיר: אני מציע לקבוע בטעיף זה שיעור של 9% בלבד. לפי המספרים ששמענו העלו הבנקים את הכנסותיהם ואת ההון העצמי שלהם. עלייה הוצאותיהם אינה מוחאמת ליום מדד. מלבד זאת הם מקיימים דורבות שונות. לדעתי יכולים מטרות אלה להתקיים גם על ריבית של 9%. 75% מן הנטח שלהם הן ההלוואות הסלקטיביות, ובכלל זה אחוזים קבועים לתעשייה ולחקלאות הנקבעים על ידי בנק ישראל - כך שאיני רואה כל חשש לצמצום האשראי לחקלאות ולתעשייה. לכן אם אני שוקל את העומס שהרבית מטילה על החקלאות ועל התעשייה, אני מציע לצמצם שיעור זה, אפילו אם על ידי כך מעטים במטהו את הכנסות משרד מס ההכנסה מרווחי הבנקים.

י. בדר: אני מציע תקון נוסף: "שיעור ריבית מכטימלי למלונות ממוסדות בנקאיים".

ה צ ב ע ו ת

הצעת י. בדר למחוק המלה "לצרכי" - נדחתה
הצעת " להחיל האמורק על מוסדות בנקאיים - נדחתה
הצעת א. בהיר לכחוב במקום "עשרה למאה" - "תעשה" - נדחתה

טעיף קטן (ב)

ח. רובין: אני מציע למחוק טעיף זה.

מ. קלמר: אני מציע לכחוב 500 אלף במקום 200 אלף לירות, ולקבוע 12%.

י. טפיר: אני רוצה לקבוע עקרון שלאגודת אשראי מותר יהיה לגבות אחוז אחד נוסף.

ש.ו.ב.

א. בהיר: אני מציע הצעה אלטרנטיבית להצעה קלמרי: לקבוע את הסכום לפי סכום הפקדונות ולא לפי ההון העצמי. קודם כל אצביע בעד מחיקת הסעיף, והצעה זו באה רק למערה יוסל לא למחקר.

ח. רובין: אם תדיחה ההצעה למחקר את הסעיף, אציע לכתוב במקום 200 אלף - 50 אלף לירות.

ה צ ב ע ו ת

- ההצעה למחקר הסעיף - נדחחה
- הצעת י. ספיר להוטפת 1% - נחקבלה
- הצעת ח. רובין לכתוב 50 אלף - נדחחה

מ. קלמרי: אני מסיר הצעתי.

הוחלט לכתוב "מלווה שניחן על ידי אגודה שיחופית כמוגדר, יוגדלו לגביו השיעורים הקבועים בטעופים 1 ו-2 ב-1%."

א. קוגמן: אני מציע לעצור רביזיה של ההחלטה לגבי סעיף 2(ב). קבענו הברדל מטויים בין מגמות יצרניות ובין מטרות אחרות על ידי קביעת שני שיעורים. אי אפשר להטעים להחלטת המבנה הזה על ידי מחן רשות לשיעור שהיא אגודה לסבוב לעצמה סכומים נוספים. מתוך חרדה לגורל החוק כולו, אני מציע לא להרחיב מסגרת זו.

י. בדר: אם יוחטט על ררויזיה לגבי סעיף זה, אדרוש דיון מחדש בכל הצו.

י. בן אהרן: לאחר שהוחלט על שנוי סעיף מהותי של החוק, מותר לנו לבקש חוות דעתה של הממשלה לגבי ענין זה. כאן נפתח פתח לאפשרויות גדולות של עקיפת החוק.

שר האוצר ל. אשכול: דעת הממשלה מחבטאה בהצעת החוק.

י. בדר: האם שר האוצר דורש ררויזיה על ההחלטה שנחקבלה?

שר האוצר ל. אשכול: לדעתי זה לא ראוי, כי במקום לקבוע שיעור אחיד כפי שדרש מר ספיר, נחקבלה הצעתו לשלשה שיעורים שונים.

א. בהיר: אני תומך בהצעת הררויזיה, משום שההחלטה שנחקבלה יוצרת מצב של פריבילגיה לאגודות הקטנות, מבלי שהאוצר, בנק ישראל או האוצר מתכוונים לכך. יתכן שבגלל הפרש של שני אחוזים כדאי יהיה לבנקים הגדולים להעביר הלוואות מסוימות דרך האגודות הקטנות. זה מנוגד גם לנטייה הקיימת של מיזוג האגודות הקטנות, ויגרום להכבדה על הענפים היצרניים במשק.

א. אלטמן: יש דעות שונות בקשר לפטייה זו, ואין לקבוע אותה כעובדה. להיפך, יש לעודד את האגודות הקטנות שיש משמעות לתברוח. נכון שהאינטרס של הבנקים הגדולים הוא להרוס את הקטנים. לא זו בלבד שאני חושב שההחלטה הייתה נכונה, אלא שלועתי לא צריך להצביע מחדש באותה ישיבה. אם נמשיך את הדיון מחר, אפשר יהיה בינתיים לשקול.

י. ספיר: טיעונו רוצה לשקול את ההצביע בעד ררויזיה. אנו דורשים לדון מחדש בסעיף 2(א) לגביו נמנענו מהצבעה. כן נשקול אם להצטרף להצעה של 9%.

ז. סוזייב: כדאי שדיון זה יקבל הד בצבור. נאמר כאן בפרוט שמעונינים באחוז ריבית נמוך כדי לזרז תהליך של התמזגות האגודות. הגעתם עד לידי כך שאחם אומרים "לא איכפת לנו שייסגרו".

לא אסרתי זאת.

א. בהיר:

אם כן, אשמח אם זה יתבטל בהאמנתכם בעד האגודות הקטנות.

ז. סוזניב:

זה לא שייך לגובה הרבית.

א. בהיר:

מר בר יוסף מבקש למסור כי המסכריתם סר על הכנסותיהם והוצאותיהם של הנקיים לא נתפרטמו. הם נמטרו לידיעה חברי הוועדה בלגד ואינם לפרסום.

היו"ר י. גורי:

המין הדיון יקויים מחר בישיבה בשעה 10 בגוקר בתל-אביב.

הישיבה נכילה בשעה 11.30